

**SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 16/2013 rd**

**Regeringens proposition till riksdagen med
förslag till lag om ändring av 6 och 12 § i lagen
om främjande av sjukpensionärers återgång i
arbete**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 september 2013 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 6 och 12 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (RP 131/2013 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har arbetslivs- och jämställdhetsutskottet lämnat utlåtande om ärendet. Utlåtandet (AjUU 10/2013 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Pia Nissinen, social- och hälsovårdsministeriet
- förmånschef Marja-Leena Seppälä, FPA
- jurist Mari Kuuvalo, Pensionsskyddscentralen
- socialrådgivare Pirkko Justander, Handikappforum rf
- överläkare Jan Schugk, Finlands näringsliv rf
- ekonomisk expert Ilkka Kaukoranta, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- social- och hälsovårdspolitisk ombudsman Riitta Työläjarvi, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av Aka-va ry.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete ändras och att giltighetstiden förlängs till utgången av 2016. Lagen ska möjliggöra att invalid- och sjukpensionen lämnas vilande och den gäller såväl invalidpension enligt arbetspensionslagarna som sjukpension enligt folkpensions-

lagen. Lagen tillämpas också på garantipensioner som beviljats som invalid- eller sjukpension.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2014 och gälla till och med den 31 december 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den temporära lagen har gällt sedan den 1 januari 2010 och den har medgett att sjukpension enligt folkpensionslagen och invalidpension enligt arbetspensionslagarna, men också rehabiliteringsstöd och garantipension, lämnas vilande högst två år med hänvisning till arbete. Tack vare lagen har sjukpensionärer kunnat testa att ta anställning utan att behöva vara rädda för att gå miste om pensionen. Den temporära lagen har gett större möjligheter att lämna pensionen vilande i och med att den permanenta lagen bara tillåter att sjukpension enligt folkpensionslagen lämnas vilande. Den temporära lagen går ut i och med 2013 och regeringen föreslår att giltighetstiden förlängs med tre år.

Det är motiverat att förlänga lagen eftersom det ger människor med pension eller rehabiliteringsstöd bättre möjligheter att ta anställning. Dessutom ger förlängd giltighetstid mer information om hur bestämmelserna fungerar och vilka sysselsättningseffekter de har. Därmed kan man också göra bedömningar av innehållet i den permanenta lagstiftningen. Det vore naturligt att permanenta lagen när pensionslagstiftningen från 2005 revideras i större skala.

Syftet med propositionen är att förlänga arbetslivet genom att motivera sjukpensionärer att återgå i arbete. Därför föreslås det vara möjligt att åter låta pensionen vila redan en månad efter det att den tidigare anställningen har upphört. På så sätt kan sjukpensionärer ta anställning med kortare varsel, själva söka kortvariga anställningar och dela upp anställningstiden bättre. Ändringen genomför regeringsprogrammets skrivning om bättre incitament för att arbeta.

Det faktum att arbetet inte alltid är ekonomiskt lönsamt är ett av de största hindren för sjukpensionärer att ta anställning, påpekar utskottet. Utöver pensionen får man tjäna 734 euro i månaden och när gränsen överskrids måste de flesta lämna pensionen vilande. Marginaleffekten måste sänkas för att arbete ska kunna bli mer attraktivt. Under tiden som lagen gäller är det viktigt att utreda och utvärdera möjligheterna att införa mer flexibel samordning av löneinkomster och sjukpension eller invalidpension, exempelvis linjärt så att storleken på förmånen är kopplad till arbetsinkomsterna för att den inte som nu ska vara ett hinder för arbete vid en viss inkomstnivå.

Sjukpensionärer vill mycket gärna arbeta tillfälligt eller deltid, visar undersökningar. Det är inte bara ändringar i de sociala förmånerna som är avgörande. För att personer med partiell arbetsförmåga eller funktionshinder ska få arbete spelar det en avgörande roll om det finns efterfrågan på dem på arbetsmarknaden och om arbetsplatserna kan skräddarsy arbete och arbetstider för dem. Det kräver flexibilitet och attitydförändringar på arbetsplatserna för att arbetslivet ska vara berett att ta till vara dessa grupper arbetsinsats. Dessutom måste arbetsgivarna bli bättre informerade om bidragen för att anställa personer med partiell arbetsförmåga.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 5 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
medl. Johanna Jurva /saf
Laila Koskela /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /saml

Annika Saarikko /cent
Hanna Tainio /sd
Anu Urpalainen /saml
Erkki Virtanen /vänst
ers. Juho Eerola /saf
Pauliina Viitamies /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.